

Eco-Art Practices in Social Studies Education: An Activity-Based Approach from Environmental Awareness to Ecological Citizenship

Assoc. Prof. Dr. Şule EGÜZ

Inonu University, Faculty of Education,

Department of Turkish and Social Sciences Education,

Social Studies Education Program

Malatya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-3633-8957

Öz

Günümüzde iklim değişikliği, atık sorunu, doğal kaynakların azalması, biyolojik çeşitliliğin kaybı ve çevresel adaletsizlik gibi sorunlar, bireylerin çevreye ilişkin bilgi ve farkındalıklarının ötesinde sorumluluk, katılım ve eylem geliştirmelerini gerekli kılmaktadır. Bu durum çevre eğitiminin yalnızca bilgi aktarımına dayalı olarak değil, öğrencilerin gerçek yaşam problemleriyle karşılaşmalarını, bu problemleri sorgulamalarını ve çözüm süreçlerine aktif olarak katılmalarını sağlayacak deneyimsel yaklaşımlarla ele alınmasını önemli hâle getirmektedir. Disiplinler arası yapısı nedeniyle Sosyal Bilgiler dersi, çevresel sorunların toplumsal, ekonomik, kültürel ve vatandaşlık boyutlarıyla ele alınabileceği önemli bir öğrenme alanıdır. Bu bağlamda eko-sanat, çevre eğitimi ile sanat eğitimi bütünlleştirerek öğrencilerin çevresel sorunları yaratıcı, eleştirel ve deneyimsel yollarla anlamlandırılmalarına olanak sağlayan bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler eğitiminde kullanılabilecek eko-sanat temelli etkinlik örnekleri geliştirmek ve bu etkinliklerin çevresel farkındalık, yaratıcılık, eleştirel düşünme, sorumluluk ve ekolojik vatandaşlık açısından pedagojik olanaklarını ortaya koymaktır. Çalışma, kuramsal inceleme ve etkinlik tasarımına dayalı betimsel bir çalışma olarak yapılandırılmıştır. Eko-sanat eğitimi, çevre eğitimi, sanat temelli öğrenme ve çevresel vatandaşlık alanındaki çalışmalar incelenerek Sosyal Bilgiler dersiyle ilişkilendirilebilecek etkinlikler geliştirilmiştir. Önerilen etkinlikler; çevresel problemi fark etme, araştırma ve sorgulama, sanatsal anlamlandırma, paylaşma ve müzakere ve yurttaşlık eylemi olmak üzere beş aşamalı bir süreç üzerine kurulmuştur. Bu kapsamda “Atıktan Sanata: Yaşadığım Çevrenin Ekolojik Portresi”,

“Kırık Parçalar, Bütün Bir Hikâye”, “Geleceğe Mesaj”, “Bir Sorun, Bir Sanat Eseri, Bir Çözüm” ve “Ekolojik Sanat Eylemi” başlıklı beş etkinlik önerilmiştir. Etkinliklerin ortak özelliği, öğrencilerin çevresel sorunları yalnızca öğrenilecek bilgiler olarak değil, gözlemleyebilecekleri, sorgulayabilecekleri, sanatsal yollarla yeniden yorumlayabilecekleri ve çözüm geliştirebilecekleri toplumsal meseleler olarak ele almalarını sağlamaktır. Sonuç olarak eko-sanat temelli etkinliklerin Sosyal Bilgiler eğitiminde çevresel farkındalığı yaratıcılık, sorumluluk, katılım ve yurttaşlık eylemiyle ilişkilendiren işlevsel bir pedagojik yaklaşım olarak kullanılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Eko-Sanat, Sanat Temelli Öğrenme, Çevre Eğitimi, Ekolojik Vatandaşlık, Sürdürülebilirlik.

Abstract

Today, issues such as climate change, waste, depletion of natural resources, loss of biodiversity, and environmental injustice require individuals to develop not only knowledge and awareness about the environment but also a sense of responsibility, participation, and action. This situation highlights the importance of addressing environmental education not merely through knowledge transmission but through experiential approaches that enable students to encounter real-life environmental problems, question these problems, and actively participate in developing solutions. Due to its interdisciplinary nature, Social Studies provides an important learning context in which environmental issues can be addressed through their social, economic, cultural, and civic dimensions. In this context, eco-art can be considered an approach that integrates environmental education with art education and enables students to interpret environmental issues through creative, critical, and experiential processes. The aim of this study is to develop eco-art-based activity examples that can be used in Social Studies education and to examine their pedagogical potential in terms of environmental awareness, creativity, critical thinking, responsibility, and ecological citizenship. The study was designed as a descriptive study based on a theoretical review and activity design. Studies on eco-art education, environmental education, arts-based learning, and environmental citizenship were examined, and activities that could be integrated into Social Studies education were developed. The proposed activities were structured around a five-stage process: identifying an environmental problem, researching and questioning, artistic meaning-making, sharing and dialogue, and civic action. Accordingly, five activities were proposed: “From Waste to Art: An Ecological Portrait of My Environment,” “Broken Pieces, One Whole Story,” “A Message to the Future,” “One Problem, One Artwork, One Solution,” and “Ecological Art Action.” A common feature of these activities is that they enable students to approach environmental issues not merely as information to be learned but as social issues that can be observed, questioned, reinterpreted through artistic means, and addressed through solution-oriented thinking. Overall, eco-art-based activities can be considered a functional pedagogical approach in Social Studies education that connects environmental awareness with creativity, responsibility, participation, and civic action.

Keywords: Social Studies Education, Eco-Art, Arts-Based Learning, Environmental Education, Ecological Citizenship, Sustainability.